

Türk Kad

Çocuklara Kıraat (Eski Harfli) Dergisi ile Çamlıca Çocuk Dergisinin Söz Varlığı ve Metin Türleri Açısından İncelenmesi¹

Ebru BOZBIYIK ERGEN² & Mehmet KARA³

ÖZET

Çocuk dergileri çocuk ile çocuğun içinde yaşadığı toplumun dil, kültür, gelenek, düşünce ve değer yargıları arasında bir etkileşim yaratması bakımından önemlidir. Çocukların dil becerilerini, düşünme becerilerini, estetik zevklerini ve okuma becerilerini geliştirmesi bakımından çocuk dergileri oldukça fazla yarar sağlayan materyallerdir. Bu çalışmada öncelikle Çocuklara Kıraat dergisi (eski harflerle hazırlanmış nüshaları) ile Çamlıca Çocuk dergisinin okuma metinleri ve türleri belirlenerek bu metinlerdeki kalıplaşmış ifadeler, deyim, atasözü, ikileme ve yardımcı fiillerin sayısal verileri tespit edilmiştir. Ayrıca metinlerin kelime sayıları tek tek belirlenmiş, hangi metnin kaç kelimedenden oluştuğu tespit edilmiştir. Her sayının sonunda kullanılan toplam kelime sayısına da bakılmıştır. Bulgular kısmında dergilerin her sayısında hangi metin türüne kaç kez yer verildiği de incelenmiştir. Dergilerin kapakları, içerisinde kullanılan görseller de incelenerek değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bir söz varlığı araştırması olan ve dil bilimsel bir araştırma özelliği de gösteren çalışmamızda incelenen iki dergi vasıtasıyla iki ayrı dönemin dil, düşünce, değer ve kültürünü karşılaştırma olanağı da sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çamlıca Çocuk dergisi, Çocuklara Kıraat dergisi, söz varlığı, dil bilimi.

Analyzing of Cocuklara Kıraat (Old Letter) Magazine and Çamlıca Cocuk Magazine in Terms of Vocabulary and Text Types

ABSTRACT

Children's magazines are important in terms of creating an interaction between the child and the language, culture, tradition, thought, and value judgments of the society in which the child lives. Children's magazines are very useful materials in respect to improving children's language skills, thinking skills, aesthetic tastes, and reading skills. At the beginning of this study, the numerical data of the stereotyped expressions, idioms, proverbs, reduplications and auxiliary verbs in the Cocuklara Kıraat magazine (the copies prepared in old letters) and the Camlica Cocuk magazine were determined by identifying the reading texts and types of these texts. In addition, the word counts of the texts were determined one by one, identifying the number of the words that each text consisted of how many words. The total number of words used at the end of each issue was also checked. In the findings section, the types of texts and how often such texts are included in each issue of the reviewed journals were examined. The covers of the magazines and the visuals used in them were also examined and evaluated. Our study, which shows both a lexical and linguistic research feature, provides the opportunity to compare the language, thought, value and culture of two different periods through the two journals examined.

Key Words: Camlica Cocuk magazine, Cocuklara Kıraat magazine, vocabulary, linguistics.

¹ Bu çalışma Ebru Bozbiyik tarafından Mehmet KARA danışmanlığında hazırlanan "Çamlıca Çocuk Dergisi İle (Eski Harfli) Çocuklara Kıraat Dergisindeki Okuma Metinlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Uzm., Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi Doktora Öğrencisi, Ankara, ebru.bozbiyik06@gmail.com, 0000-0002-4502-6728.

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim F. Türkçe Eğitimi ABD mehkara@gazi.edu.tr, 0000-0003-4691-5460.

Giriş

“Gelişim sürecindeki çocuğun anlama ve kavrama düzeyini dikkate alarak duygu ve düşünce dünyasına seslenen edebiyata çocuklar için edebiyat ya da kısaca çocuk edebiyatı denir. Bu edebiyatın öncelikli hedef kitlesi, 2-15 yaş aralığındaki çocuklardır” (Şimşek, 2011, s. 39).

“Çağımızın getirdiği teknolojik yenilikler ve bilimsel gelişmeler artık çocukların her yaşta ve her düzeyde ilgi alanlarının, algılama kapasitelerinin değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Çocuk edebiyatı disiplinlerarası bir çalışma olarak ayrı bir alan hâline gelmiştir” (Yalçın&Aytaş, 2014, s. 14).

Çocuk edebiyatı çocukların eğlenme, öğrenme vb. ihtiyaçlarını gideren bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişim dönemi olarak kritik olduğu belirtilen çocuklukta okunan, etkileşim kurulan araçların nitelikleri oldukça önemlidir. Çocukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere hazırlanan bu araçların özenle ve dikkatle hazırlanması, çocukların içinde buldukları kritik dönemi sağlıklı bir şekilde geçirebilmesi açısından önem arz etmektedir.

Gürel (2011, s. 4) konusu çocuk olan veya şahıslar kadrosunda çocuklar bulunan edebî eserlerin, çocuğun büyüdüğü dünyasına girebildiği oranda çocuk edebiyatı olduğunu söylemekte ve mesela Cengiz Aytmatov’un Beyaz Gemi isimli eserini, olayların esas kahramanı bir çocuktur diye çocuk edebiyatından saymanın doğru olup olmayacağını sormaktadır. Büyükler için yazılıp da çocuklar tarafından zevkle okunan eserlerden başka, büyükler için yazıldığı hâlde sonradan, çocukluk çağının değişik yaş grupları için uyarlanan edebî eserlerin de -edebî değerleri muhafaza edilebildiği sürece- çocuk edebiyatından saymak gerektiğini belirtmektedir.

Çocuk edebiyatı kapsamında değerlendirilen çocuk dergileri de çocukların zengin dünyalarına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu dergiler aracılığıyla sunulan edebî metinler çocukların hem hayal dünyalarına hem dil becerilerinin gelişimine hem de edebî zevk duyarlılığı kazanmalarına fayda sağlamaktadır.

“Güncel olma özellikleriyle dergiler, çocuğun eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocuğa okuma, boş zamanlarına değerlendirme alışkanlığı verdiği gibi çocukta henüz keşfedilmemiş yetenek ve istekleri ortaya çıkararak, onları yazmaya, okumaya, resim yapmaya teşvik eder” (Yalçın&Aytaş, 2014, s. 234).

“Çocuk dergisi çocuğun hem okul hayatını hem de okul dışı etkinliklerini daha zevkli hâle getirebilir. Ülkemiz çocukları çocuk dergileriyle bir şekilde buluşturularak bu materyalden eğitimde yararlanılmalıdır” (Tanrıkulu, 2014, s. 42).

Çocuk dergileri okullarda, çocukların eğitiminde etkin bir biçimde kullanılabilir. Okullarda kullanılan materyallere ek olarak dergiler güncel olma özellikleriyle, eğlenceli içerikleriyle ders başarısını önemli ölçüde etkileyebilir.

Çocukların eğlenerek öğrenebileceği kaynaklardan olan çocuk dergilerinin bizde çıkışı 19. yüzyıldır. Bu dönemden itibaren çocuklarımız için yapılan çocuk dergisi yayımlama işi giderek yaygınlaşmış ve çeşitli dergi ve gazeteler bu alanda kendini göstermiştir.

Tanzimat dönemi, Türk dergicilik tarihindeki ilk girişimlerin yaşandığı dönemdir. Şu ana kadar yapılan araştırmalar Osmanlı’da ilk derginin 1862 yılında çıkarılan “Mecmua-i Fünûn” adlı dergi olduğunu göstermektedir. İlk çocuk dergisi ise 1869 yılında çıkarılan “Mümeyyiz”dir. 49 sayı yayımlanan bu dergi, çocuk dergileri içerisinde en çok beğenilenlerdendir (Kaptan & Sürmeli, 2011, s. 184).

Över (2013) bizde bilinen ilk çocuk dergisinin Mümeyyiz olduğunu söyler. Derginin 15 Ekim 1869 yılında yayın hayatına başladığını, bundan sonra 23 Nisan 1875 tarihinde Sadakat adlı derginin çıktığını aktarır. Sadakat’in altıncı sayıdan sonra, sahip olduğu ismin çocuklar için ağır olduğu düşüncesiyle Etfâl adını aldığını ve bu isimle on altı sayı daha çıktığını, bunları da sırasıyla Bahçe (1880), Çocuklara Kıraat (1881), Çocuklara Arkadaş (1882), Vasıta-i Terakki (1882), Çocuklara Rehber (1897), Çocuk Bahçesi (1904) dergilerinin takip ettiğini belirtir (s. 13).

Tanzimat döneminde yayın hayatına başlayan ve çocuklar için fayda sağlamak amacı güden dergilerden biri de Çocuklara Kıraat adlı süreli yayındır. Bu dergi biçim ve içeriği ile

çocukları hem eğlendirip hem de onları faydalı bilgilerle donatmak amacıyla Mehmet Ziya tarafından yayımlanmıştır.

Kür (1991)'ün verdiği bilgilere göre "Çocuklara Kıraat" dergisinin eni 20, boyu 27 cm'dir. Dergide belirli bir başyazı geleneği yoktur. Bu derginin, kütüphanelerde bulunan 18 sayısının 13 tanesinin sonunda "Mehmet Ziya" adı var. 2. sayının başındaki bir mektupta şöyle bir hitap görülür: "Maarif Nezaret-i Celilesinde Mekâtib-i İbtidaiyye İdaresi Üçüncü Kâtibi ve "Çocuklara Kıraat" nam risalesinin muharriri Mehmed Ziya Beye." Öğretmenlerin bu dergiye gösterdikleri aşırı ilgiyi, Mehmed Ziya Beyin bakanlıktaki bu görevine bağlamak mı gerek, yoksa dergide sık sık yer alan eğitimle ilgili yazılara mı? Kapak yazılarından öğrendiğimize göre, derginin basıldığı dağıtıldığı yer Karakin Efendinin "dükkânı"... Yazı İşleri Müdürü de Karakin Efendi... Yazıları hazırlayan – büyük bir olasılıkla aynı zamanda öğretmen olan- Mehmed Ziya (s. 101-102).

Derginin Bulunduğu Kütüphaneler: HTU: 7929 (69); ESÖ 211; AMK: 1956 SB 256; (her üç kütüphanede tam koleksiyon) : BK: O.350 (Okay, 1999, s. 59).

Çocuklara Kıraat dergisinin çıkış maksadını en iyi anlatan ve hitap edeceği kitleyi en açık bir biçimde ifade eden dergilerden biri görünümünde olduğunu söyleyen Okay (1999), 18 sayı yayınlanan ve Mehmet Ziya'nın eğitimci tarafının ağır bastığı dergiye veliler ve bilhassa öğretmenlerin rağbet ettiğini, zaman zaman Avrupa, Avrupa şehirlerinin, Avrupa eğitim sisteminin, dünyanın çeşitli bölgelerindeki şehirler ve yapıların (Çin Seddi gibi), eğitici ve ahlâki yazıların derginin sayfalarında yer bulduğunu belirtmiştir. Üçüncü sayıdaki (1 Rebiyülevvel 1299/ 21 Ocak 1882) bir "ihtar"ın Çocuklara Kıraat'ı diğer çocuk dergilerinden ayırdığını: "İkinci nikâhımız ile ayrıca 'ifade-i mahsusa' sar levhası altında tab' ve neşrolunan varakalardan anlaşılacağı vechile bundan böyle insan ve hayvan gibi tesavirin risalemize derc olunamayacağı beyan olunur" ihtarından sonra hakikaten birkaç sayı boyunca insan ve hayvan resimlerine rastlanmadığını ancak sonrasında bu tip resimlerin yeniden dergideki yerlerini aldığını söylemiştir. Çocuklara Kıraat dergisinin ilk sayıda hedeflediği eğitici bir dergi olma özelliğini başarılı bir biçimde son 18. sayıya kadar sürdürdüğünü de eklemiştir. (s. 61).

Çalışmaya konu edilen Çocuklara Kıraat dergisi Tanzimat döneminde Mehmet Ziya tarafından yayımlanan 18 sayı devam eden bir çocuk dergisidir. TDK Güncel Türkçe Sözlük'e (2017) göre kıraat; okuma olarak tanımlanmaktadır. Bir okuma aracı olarak yayımlanan dergi eski harflerle neşredilmiştir.

İncelenen diğer dergi, Çamlıca Çocuk ise 1 Ocak 2016 tarihi itibarıyla yayımlanmaya başlayan, Çamlıca Yayınları bünyesinde varlığını sürdüren çocuklara yönelik bir yayındır. İlk sayısında 20 bin tirajı yakaladıklarını belirten Çamlıca Çocuk dergisi (Tanıtım Kitapçığı, 2019) zengin içeriği ve renkli yapısıyla dikkat çekmektedir.

Çamlıca Çocuk dergisi görsel zenginliği, çocuklar için oluşturulan metinlerin çeşitliliği, çocuk dergiciliğinde dünya standartlarını takip etmesi bakımından çocuk dergileri arasında güzel bir örnek teşkil etmektedir. Çocuklara Kıraat dergisi ise döneminin özelliklerini yansıtması, çocuklar için oluşturulan metinlerin çeşitlilik göstermesi, çocuk dergiciliği alanında yayımlanan ilk örneklerden biri olması sebebiyle güzel bir örnek teşkil etmektedir. Bu iki dergi, yayımlandıkları dönemlerin güzel birer örneğini oluşturma, görsellik ve metin çeşitliliği bakımından zenginlik ve yayın anlayışları bakımından benzerlik gösterme yönleriyle çalışmamıza konu edilmişlerdir.

Çocuk edebiyatı ürünleri ile hem kültür aktarımı hem de dil öğretimi etkin bir şekilde yapılabilmektedir. Bütün bunlar yapılırken bu metinlerin içerdiği dilin sahip olduğu söz varlığı unsurları da etkili bir biçimde öğretilmektedir. Ancak bu durum çocuk edebiyatı alanında metin üreten yazarların, bu konulara duyarlı olup olmadıkları ve eserlerini oluştururken hassasiyet gösterip göstermediklerine göre değişmektedir. Bu alanda çalışma yapılması ve bu konuya dikkat çekilmesi, çocuk edebiyatı ürünlerini meydana getiren yazarların dil öğretimi, değerler öğretimi ve kültür aktarımı konularında daha hassas olmasını sağlayabilir ve bu konuya dikkat çekebilir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinin, özellikle de çalışmamıza konu edilen çocuk dergilerinin içeriğini meydana getiren metinler çocukların dil gelişimine, kültürel ve ahlaki gelişimine, söz varlığı unsurlarının öğretilmesine, estetik anlamda gelişimine katkı sağlamakta ve bu

konuda önemli bir materyal olarak etkin bir şekilde kullanılabilir. Bu yüzden bu metinleri içerisinde barındıran çocuk edebiyatı ürünlerinden biri olan çocuk dergilerinin söz varlıklarının zengin olup olmadığı, çocukların dil gelişimlerine ne derecede katkı sağladığı, çocukların görsel açıdan estetik ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadıkları, kültür aktarımı yapıp yapmadıkları, söz varlığı unsurlarına dikkat çekip çekmedikleri, tarihsel süreçte nasıl bir gelişim gösterdikleri, hangi metin türlerinde yazılar içerdikleri, kelime dağarcığı bakımından niteliksel ve niceliksel özellikleri araştırılmalıdır.

Yöntem

Bu başlık altında araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin analizine yönelik bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada iki dergi incelenirken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman tarama yöntemi kullanılmıştır. Bahsi geçen iki derginin okuma metinleri nicelik ve nitelik bakımından bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bilgi toplama yöntemi olarak kullanılan doküman inceleme yöntemi Foster'ın belirttiği; (1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinaliği kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) verileri analiz etme ve (5) veriyi kullanma şeklinde yapılmıştır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 193).

Araştırmada doküman incelemesiyle toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi iken, içerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen veriyi belirli kavramlar ve kategoriler çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 187-227).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni, şimdiye kadar yayımlanmış olan Çamlıca Çocuk ve Çocuklara Kıraat (eski harfli) derginin bütün sayıları; Çamlıca Çocuk ve Çocuklara Kıraat (eski harfli) dergisinin incelenen 5 sayısı örneklem olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Çamlıca Çocuk dergisinin yayımlanan ilk 5 sayısı ve Çocuklara Kıraat (eski harfli) dergisinin ilk 5 sayısı incelenerek ele alınan tüm sayıların okuma metinlerindeki kelimeler bilgisayar ortamında saydırılmış, bu kelimeler türleri bakımından tasnif edilmiş ve elde edilen verilere bakılarak dergilerin söz varlıkları ve dergilerin okuyucuları olan çocuklara katkıları değerlendirilmiştir. Dergilerin incelenen bütün sayılarında okuma metinleri belirlendikten sonra öncelikle Çocuklara Kıraat dergisinin eski harfle yazılmış okuma metinleri Latin harflerine aktarılmıştır. Daha sonra Çamlıca Çocuk dergisindeki okuma metinleri de bilgisayar ortamına aktarılmış her iki derginin okuma metinleri de incelemeye hazır hâle getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Her iki derginin okuma metinlerindeki kelimelerin, bilgisayar ortamında saydırılmasından elde edilen nicel veriler, iki derginin de yayımlandıkları dönemler göz önünde bulundurularak karşılaştırılmış ve barındırdıkları söz varlığı unsurları deyim, ikileme, atasözü, kalıplaşmış ifade, yardımcı fiil türlerine göre tasniflendirilmiştir. Hedef kitlesi çocuklar olan bu dergiler, zengin bir söz varlığına sahip olmalarının önemi açısından, genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Dergilerin okuma metinleri tek tek ele alınarak önce kelime sayıları belirlenmiştir. Kelime sayılarından sonra bu metinlerde deyim, ikileme, atasözü, kalıplaşmış ifade ve yardımcı fiille kurulan cümlelerin sayısal verileri incelenmiş ve bu şekilde kelime türleriyle ilgili bir liste oluşturulmuştur. Her sayının sonunda hangi metin türünden kaç tane kullanıldığı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde dergilerin metin türleri, toplam kelime sayıları, dergilerde verilen metinlerde incelenen söz varlığı unsurlarının sayısal verileri ile ilgili tablolar yer almaktadır. Bu tablolar dolayısıyla her iki dergiyle ilgili ulaşılan verileri toplu bir şekilde görebilme

imkânı doğmuştur. İlk iki tabloda dergilerdeki metinlerde deyim, ikileme, atasözü, kalıplaşmış ifade ve yardımcı fiillerin sayısal verileri incelenmiştir. Son iki tabloda ise kelime sayıları ve metin türleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Elde edilen nicel veriler ışığında ulaşılan tablolar şu şekildedir:

Tablo 1. Çocuklara Kıraat dergisinin sayılarında kullanılan söz varlığı unsurları

Dergi Sayıları	Metin Sayıları	Deyim	İkileme	Atasözü	Kalıplaşmış İfade	Yardımcı Fiil
1.Sayı	1.Metin	0	0	0	3	3
	2.Metin	5	3	0	8	23
	3.Metin	2	1	0	8	12
	4.Metin	0	1	0	0	7
	5.Metin	3	1	1	1	2
	6.Metin	4	2	0	0	6
	7.Metin	2	0	1	0	7
	8.Metin	6	1	0	3	4
	9.Metin	2	1	0	1	5
	10.Metin	1	0	0	0	4
	11.Metin	3	0	0	5	11
	Toplam	28	10	2	29	84
2.Sayı	1.Metin	2	0	0	9	12
	2.Metin	0	1	0	0	4
	3.Metin	0	2	0	3	4
	4.Metin	0	0	0	1	4
	5.Metin	0	10	0	1	9
	6.Metin	1	4	0	3	15
	7.Metin	3	1	0	0	8
	8.Metin	0	2	0	1	1
	9.Metin	5	2	0	1	4
	10.Metin	0	0	0	5	9
	11.Metin	2	0	0	0	7
	12.Metin	0	0	0	0	1
	13.Metin	0	0	0	0	1
	14.Metin	0	0	0	1	1
	Toplam	13	22	0	25	80
3.Sayı	1.Metin	3	2	0	12	14
	2.Metin	0	2	0	9	9
	3.Metin	0	2	0	2	1
	4.Metin	0	1	0	1	1
	5.Metin	1	0	0	0	0
	6.Metin	0	1	0	0	1
	7.Metin	0	1	0	1	9
	8.Metin	1	0	0	2	7
	9.Metin	4	1	0	11	11
	10.Metin	1	1	0	3	3
	11.Metin	0	0	0	1	3
	12.Metin	0	0	0	13	3
	13.Metin	3	3	0	1	18
	14.Metin	0	0	0	2	1
	Toplam	13	14	0	58	81
	1.Metin	1	1	0	13	13
	2.Metin	0	0	0	23	10
	3.Metin	0	0	0	1	1
	4.Metin	0	0	0	2	3
	5.Metin	0	0	0	0	2

4.Sayı	6.Metin	0	0	0	0	0	
	7.Metin	0	0	0	0	0	
	8.Metin	2	0	0	14	11	
	9.Metin	2	0	20	0	9	
	10. Metin	1	3	0	3	14	
	11. Metin	1	1	0	3	12	
	12.Metin	1	0	0	1	4	
	13.Metin	0	0	0	0	0	
	14.Metin	2	0	0	1	2	
	15.Metin	1	0	0	3	5	
	Toplam	11	5	20	64	86	
	5.Sayı	1.Metin	5	5	0	34	28
		2.Metin	2	0	0	16	13
		3.Metin	0	0	0	7	12
		4.Metin	1	1	0	7	14
5.Metin		0	1	0	7	7	
6.Metin		2	0	0	5	9	
7.Metin		0	0	0	12	8	
8.Metin		2	0	0	4	7	
9.Metin		4	1	15	1	1	
Toplam		16	8	15	93	99	

Tablodan görüldüğü üzere incelenen sayılarda tespit edilmeye çalışılan söz varlığı unsurlarının kullanım durumları ve kullanım sıklıkları ortaya konmuştur. İncelenen derginin ilk sayısında en çok deyimlerin, en az atasözlerinin kullanıldığı görülmektedir. Derginin diğer dört sayısında en çok kalıp ifadelerin, en az atasözlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablodaki verilere göre birinci sayıda kullanılan deyim sayısı 28, ikileme sayısı 10, atasözünü sayısı 2, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 29 ve yardımcı fiillerin sayısı 84'tür. Bu sayıda deyimlerin sıklıkla kullanıldığı ancak atasözlerinin diğer söz varlıklarına göre daha az kullanıldığı dikkat çekmektedir. İkinci sayıda kullanılan deyim sayısı 13, ikileme sayısı 22, atasözünü sayısı 0, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 25 ve yardımcı fiillerin sayısı 80'dir. Bu sayıda hiç atasözünü kullanılmadığı ancak kalıp ifade ve yardımcı fiillerin kullanıldığı görülmüştür. Üçüncü sayıda kullanılan deyim sayısı 13, ikileme sayısı 14, atasözünü sayısı 0, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 58 ve yardımcı fiillerin sayısı 81'dir. Bu sayıda kalıplaşmış ifade ve yardımcı fiillerin daha sık kullanıldığı görülmektedir. Dördüncü sayıda kullanılan deyim sayısı 11, ikileme sayısı 5, atasözünü sayısı 20, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 64 ve yardımcı fiillerin sayısı 86'dır. Bu sayıda kalıplaşmış ifadeler ve yardımcı fiillerin daha sık kullanıldığı görülmektedir. Beşinci sayıda kullanılan deyim sayısı 16, ikileme sayısı 8, atasözünü sayısı 15, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 93 ve yardımcı fiillerin sayısı 99'dur. Bu sayıda da kalıplaşmış ifadelerin ve yardımcı fiillerin daha sık kullanıldığı görülmektedir.

Dergide sıklıkla kullanılan yardımcı fiillere; derc olunmak, hadamet etmek, nasihat etmek, mazhar olmak, istifade etmek, kalıplaşmış ifadelere; mekâtib-i iptidaiye, dar'ül-muallimat, zat-ı âli, usûl-i cedide, memalik-i şahane, deyimlere; nizama köteğe konmak, kulağına küpe olmak, tekdir işitmek, işe yaramamak, nazara çarpmak, ikilemelere; uzun uzadıya, mini mini, vızır vızır, eğri büğrü, acı acı, atasözlerine; insana ana ve baba gibi yar olmaz, başkalarından gizlemek istediğin şeyi yapma, vakit, çalışmayı sevk gayretli adamlara hazine, çalışmayı sevmeyen tenbel adamlara yüküdür kullanımları örnek olarak gösterilebilir.

Dergilerin, çocukların söz varlığına katkı sağlaması amacına yönelik olarak yayımlandığı göz önünde bulundurularak bu derginin hedef kitlesinin söz varlıklarını geliştirme konusunda faydalı olabileceği söylenebilir.

Tablo 2. Çamlıca Çocuk Dergisinin Sayılarında Kullanılan Söz Varlığı Unsurları

Dergi Sayıları	Metin Sayıları	Deyim	İkileme	Atasözünü	Kalıplaşmış İfade	Yardımcı Fiil
	1.Metin	3	2	0	7	0
	2.Metin	1	0	0	0	3

1.Sayı	3.Metin	1	0	0	0	7
	4.Metin	0	0	0	0	5
	5.Metin	5	0	0	0	2
	6.Metin	0	0	0	0	0
	7.Metin	4	2	0	0	0
	8.Metin	5	0	0	0	10
	9.Metin	0	0	0	0	0
	10. Metin	0	0	0	0	0
	11. Metin	0	0	0	0	0
	12.Metin	0	0	0	0	0
	13.Metin	3	1	0	0	4
	14.Metin	3	1	0	1	2
	15.Metin	2	0	0	0	2
	Toplam	27	6	0	8	35
	2.Sayı	1.Metin	4	2	0	1
2.Metin		6	0	0	0	16
3.Metin		1	0	0	0	2
4.Metin		1	0	0	0	2
5.Metin		0	1	0	0	7
6.Metin		3	5	0	0	6
7.Metin		2	0	0	0	5
8.Metin		1	0	0	0	1
9.Metin		0	0	0	0	0
10. Metin		1	0	0	0	2
11. Metin		3	0	0	0	2
12.Metin		2	0	0	0	6
13.Metin		4	0	0	0	2
14.Metin		1	0	0	0	1
Toplam		29	8	0	1	55
3.Sayı	1.Metin	3	3	0	0	0
	2.Metin	12	2	0	0	4
	3.Metin	0	1	0	0	0
	4.Metin	1	0	0	0	2
	5.Metin	6	1	1	0	5
	6.Metin	3	2	0	0	0
	7.Metin	3	0	0	0	6
	8.Metin	7	1	0	0	8
	9.Metin	0	0	0	0	6
	10. Metin	3	0	0	0	3
	11. Metin	3	0	0	0	0
	12.Metin	4	1	0	0	1
	13.Metin	3	0	0	0	0
	14.Metin	3	0	0	0	0
	15.Metin	3	0	0	0	4
Toplam	54	11	1	0	39	
	1.Metin	4	4	0	0	8
	2.Metin	3	0	0	0	6
	3.Metin	1	0	0	0	2
	4.Metin	3	0	0	0	0

	5.Metin	0	0	0	0	1
	6.Metin	1	0	0	0	1
	7.Metin	3	0	0	0	0
	8.Metin	2	2	0	0	1
	9.Metin	0	1	0	0	2
4.Sayı	10. Metin	2	0	0	0	4
	11. Metin	1	0	0	1	1
	12.Metin	1	0	0	0	4
	13.Metin	4	1	0	0	4
	14.Metin	0	0	0	0	1
	15.Metin	2	0	0	0	3
	16.Metin	0	2	0	0	1
	17.Metin	0	1	0	0	1
	Toplam	27	11	0	1	40
	1.Metin	4	1	0	2	4
	2.Metin	5	0	0	0	11
	3.Metin	2	0	0	0	0
	4.Metin	0	1	0	0	2
	5.Metin	5	1	0	1	7
	6.Metin	7	2	0	1	1
	7.Metin	6	2	0	0	2
5.Sayı	8.Metin	5	0	0	0	1
	9.Metin	5	0	0	0	2
	10. Metin	0	0	0	0	0
	11. Metin	1	0	0	0	0
	12. Metin	1	0	0	0	0
	13. Metin	0	1	0	1	1
	14. Metin	5	0	0	0	0
	Toplam	46	8	0	5	31

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere incelenen sayılarda tespit edilmeye çalışılan söz varlığı unsurlarının kullanım durumları ve kullanım sıklıkları ortaya konmuştur. İncelenen derginin ilk sayısında en çok deyimlerin, en az atasözlerinin kullanıldığı görülmektedir. Derginin ikinci sayısında söz varlıkları içerisinde en çok deyim kullanılırken atasözlerinin hiç kullanılmadığı görülmektedir. Üçüncü sayıda en çok deyim kullanılırken en az kalıplaşmış ifadelerin yer aldığı ve derginin incelenen son iki sayısında en çok deyimlerin, en az atasözlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Dördüncü sayıda en çok yardımcı fiillerin en az atasözlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Beşinci sayıda en çok deyimlerin, en az atasözlerinin kullanıldığı görülmüştür.

Tablodaki verilere göre birinci sayıda kullanılan deyim sayısı 27, ikileme sayısı 6, atasözü sayısı 0, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 8 ve yardımcı fiillerin sayısı 35'tir. Bu sayıda deyimlerin sıklıkla kullanıldığı ancak atasözlerinin diğer söz varlıklarına göre daha az kullanıldığı dikkat çekmektedir. İkinci sayıda kullanılan deyim sayısı 29, ikileme sayısı 8, atasözü sayısı 0, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 1 ve yardımcı fiillerin sayısı 55'tir. Bu sayıda hiç atasözü kullanılmadığı ancak deyim ve yardımcı fiillerin kullanıldığı görülmüştür. Üçüncü sayıda kullanılan deyim sayısı 54, ikileme sayısı 11, atasözü sayısı 1, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 0 ve yardımcı fiillerin sayısı 39'dur. Bu sayıda deyim ve yardımcı fiillerin daha sık kullanıldığı görülmektedir. Dördüncü sayıda kullanılan deyim sayısı 27, ikileme sayısı 11, atasözü sayısı 0, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 1 ve yardımcı fiillerin sayısı 40'tır. Bu sayıda deyim ve yardımcı fiillerin daha sık kullanıldığı görülmektedir. Beşinci sayıda kullanılan deyim sayısı 46, ikileme sayısı 8, atasözü sayısı 0, kalıplaşmış ifadelerin sayısı 5 ve yardımcı fiillerin sayısı 31'dir. Bu sayıda da deyim ve yardımcı fiillerin daha sık kullanıldığı görülmektedir.

Dergide sıklıkla kullanılan yardımcı fiillere; hayal etmek, fark etmek, devam etmek, iletişim kurmak, kalıplaşmış ifadeler; evvel zaman içinde kalbur saman içinde, tezkiret'ül-bünyan, bir tarlanın içinde öbür tarlanın dışında, deyimlere; gözden kaybolmak, göz dikmek, hoşuna gitmek, vakit geçirmek, uykuya dalmak, ikilemelere; çoluk çocuk, sağ salım, ara sıra, tekrar tekrar atasözlerine; bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır, gün olur devran döner kullanımları örnek olarak gösterilebilir.

Tablo 3. Çamlıca Çocuk Dergisinin Sayılarında Kullanılan Toplam Kelime Sayısı ve Metin Türleri

Dergi Sayısı	Toplam Kelime Sayısı	Hikâye	Çizgi Roman	Gezi Yazısı	Röportaj	Günlük	Anı	Fıkra	Bilmece	Şiir	Mektup	Sohbet	Toplam
1.Sayı	3526	3	5	1	1	1	1	0	0	0	0	4	16
2.Sayı	3643	6	3	1	1	0	0	1	0	0	0	1	13
3.Sayı	3400	8	2	1	0	0	0	1	0	1	0	2	15
4.Sayı	4054	8	1	1	1	0	1	1	2	1	0	0	16
5.Sayı	3594	8	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	14
Toplam	18.219	32	12	5	4	1	2	3	3	3	0	8	74

Yukarıdaki tabloda Çamlıca Çocuk dergisinin her bir sayısında kullanılan kelime sayısı, tüm sayılarda kullanılan kelimelerin toplam sayısı, her bir sayıda yer verilen metinlerin türleri, bu türlerin toplam sayıları görülmektedir.

Tabloya göre dergide en çok kullanılan metin türü hikâye, en az kullanılan metin türü ise günlük olarak karşımıza çıkmaktadır. Dergide mektup türünde bir metne hiç yer verilmediği de görülmektedir.

Tablo 4. Çocuklara Kıraat Dergisinin Sayılarında Kullanılan Toplam Kelime Sayısı ve Metin Türleri

Dergi Sayısı	Toplam Kelime Sayısı	Hikâye	Çizgi Roman	Gezi Yazısı	Röportaj	Günlük	Anı	Fıkra	Bilmece	Şiir	Mektup	Sohbet	Deneme	Toplam
1.Sayı	2285	4	0	2	0	0	1	0	0	0	0	2	1	10
2.Sayı	2792	1	0	0	0	0	0	0	1	0	8	2	2	14
3.Sayı	2531	1	0	1	0	0	1	0	0	0	4	2	0	9
4.Sayı	2633	2	0	2	0	0	0	0	2	0	3	3	0	12
5.Sayı	2436	1	0	1	0	0	0	0	0	0	3	2	0	8
Toplam	12.677	9	0	4	0	0	2	0	3	0	18	11	3	53

Yukarıdaki tabloda Çocuklara Kıraat dergisinin her bir sayısında kullanılan kelime sayısı, tüm sayılarda kullanılan kelimelerin toplam sayısı, her bir sayıda yer verilen metinlerin türleri, bu türlerin toplam sayıları görülmektedir.

Tabloya göre dergide en çok kullanılan metin türü mektup, en az kullanılan metin türü ise anı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dergide çizgi roman, röportaj, günlük, fıkra ve şiir türünde metinlere hiç yer verilmediği de görülmektedir.

Her iki tabloyu da incelediğimizde Çamlıca Çocuk dergisinde kullanılan toplam kelime sayısının 18.219, Çocuklara Kıraat dergisinde kullanılan toplam kelime sayısının 12.677 olduğu tespit edilmiştir.

Çamlıca Çocuk dergisinde toplam 76 metin kullanılırken Çocuklara Kıraat dergisinde 54 metin kullanıldığı görülmektedir.

Çamlıca Çocuk dergisinde kullanılan metinlerin türlerine ve toplam sayılarına baktığımızda 32 hikâye, 12 çizgi roman, 5 gezi yazısı, 4 röportaj, 1 günlük, 2 anı, 3 fıkra, 3

şiiir 3 bilmece, 8 sohbet metnine yer verildiği ancak mektup türünde metinlere yer verilmediği görölmektedir.

Çocuklara Kıraat dergisinde kullanılan metinlerin türlerine ve toplam sayılarına baktığımızda 9 hikâye, 4 gezi yazısı, 2 anı, 3 bilmece, 18 mektup, 11 sohbet, 3 deneme türünde metne yer verildiği ancak çizgi roman, röportaj, günlük, fıkra ve şiiir türünde metne yer verilmediği tespit edilmiştir.

Her iki derginin de metin türleri açısından zengin özellikler gösterdiği söylenemez. Çamlıca Çocuk dergisi tür açısından daha fazla seçenek sunarken Çocuklara Kıraat dergisinin daha sınırlı olduğu, belli türlere daha fazla yer verdiği dikkat çekmektedir. Çocuklara Kıraat dergisinde yer alan metinlere bakıldığında derginin daha didaktik özellikler gösterdiği görölmektedir. Çamlıca Çocuk dergisine baktığımızda ise daha çok öyküleyici metin türlerini tercih ettikleri ve en çok hikâye türünde metne yer verdikleri görölmektedir.

Dergilerde metin seçeneğinin fazla olması hedef kitlenin bu türlerle erkenden tanışıp türlerin özelliklerini sezmeleri açısından oldukça büyük önem taşımaktadır. Okuyucu kitle ne kadar fazla metin türüyle karşılaşırsa bu türleri tanıyıp özelliklerini keşfetmeleri de o kadar fazla olacaktır. Farklı metin türleri okuyuculara zengin seçenekler sunduğunda dergiden sağlanacak verim de o denli fazla olacaktır. Okuyucuların sıkılmadan zevkle bu süreli yayınlardan faydalanmaları açısından bu durum önem arz etmektedir. Bu açıdan bakıldığında her iki derginin de farklı metin türlerine yer verdikleri ve bu metin türleri ile okuyucularına fayda sağladıkları görölmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma kapsamında incelenen Çocuklara Kıraat dergisi Tanzimat döneminde Mehmet Ziya tarafından yayımlanan 18 sayı devam eden bir çocuk dergisidir. TDK Güncel Türkçe Sözlük'e (2021) göre kıraat; okuma olarak tanımlanmaktadır. Bir okuma aracı olarak yayımlanan dergi eski harflerle neşredilmiştir.

İncelenen diğer dergi, Çamlıca Çocuk ise 1 Ocak 2016 tarihi itibariyle yayımlanmaya başlayan, Çamlıca Yayınları bünyesinde varlığını sürdüren çocuklara yönelik bir yayındır. İlk sayısında 20 bin tirajı yakaladıklarını belirten Çamlıca Çocuk dergisi (Tanıtım Kitapçığı, 2019) zengin içeriği ve renkli yapısıyla dikkat çekmektedir.

Her iki dergi de söz varlıkları açısından bir değerlendirmeye tabi tutulmuş, dergilerde yer alan metinlerde deyim, ikileme, atasözü, kalıplaşmış ifadeler ve yardımcı fiillerin kullanılması ile ilgili sayısal veriler, her bir metinde toplam kaç kelime kullanıldığını, her bir sayıda toplam kaç kelime kullanıldığını, dergilerde yer alan metinlerin türleri ve bu türlerin toplam sayısı ile alakalı bir incelemeden sonra elde edilen nicel verilerden faydalanılarak her dergi için ayrı ayrı ikişer tablo meydana getirilmiştir.

Çamlıca Çocuk dergisinde toplam 76 metin kullanılırken Çocuklara Kıraat dergisinde 54 metin kullanıldığını görölmektedir.

Çamlıca Çocuk dergisinde kullanılan toplam kelime sayısının 18.219, Çocuklara Kıraat dergisinde kullanılan toplam kelime sayısının 12.677 olduğu tespit edilmiştir.

İki derginin biçim ve içerik özelliklerinin de incelenmesi gerekmektedir. Bu unsurlar incelendiğinde Çamlıca Çocuk dergisinin kaliteli kâğıtlara basılmış olduğunu ve buna özen gösterildiğini görebiliriz. Kalitesine gösterilen özen dergi kâğıdının mat olması konusuna gelince gösterilememiştir. Dergi kâğıdı parlak cinsten bir kâğıttır ve bu, derginin hedef kitlesinin okuma konusunda sıkıntı yaşamasına neden olabilir. Genel olarak bakıldığında dergi çocukların kolay okuyabileceği şekilde tasarlanmıştır. Harf puntosu, karakter seçimi ve sayfa düzeni çocuk dergilerinde uyulması gereken ölçütlere uygunluk göstermektedir. Dergide kullanılan resimler, düzenleme ve tasarımlar çocukların meraklarını ve ilgilerini derginin metinlerine toplamaktadır ve dikkatleri yazılı metne yönlendirici özelliğe sahiptir.

Dergideki metinlerin eğitici özellik göstermesi de dikkat çeken diğer bir unsurdur. Derslerinde destek olacak ve katkıda bulunabilecek metinler kullanılmıştır. Dergideki metinlerin güncel olması önemli bir özelliktir. Sözü edilen dergide kullanılan metinlerin de güncellik konusunda olumlu özellik gösterdiği gözlemlenmiştir. Dil gelişimi konusunda kritik bir dönemde olan çocuklar için edebî metinler önemli materyallerdir. Bu metinlerin yer aldığı yayınlardan biri olan çocuk dergilerindeki metinlerde kullanılan dil de çocuklar

için katkı sağlayabilecek seviyede olmalıdır. Çamlıca Çocuk dergisinde kullanılan metinleri oluşturan dil çocuklar için katkı sağlayabilecek seviyededir.

Çocuklara Kıraat dergisinde kullanılan kâğıt seçimi derginin yayımlandığı dönem açısından normal olsa da çocuk dergilerinde bulunması gereken özelliklere göre yanlış bir seçimdir. Dergi eski harflerle yazıldığı için harf puntosu, karakter seçimi ve sayfa düzeni açısından bir inceleme yapılması bilimsel bir yaklaşım olarak kabul edilemez. Derginin içeriğine bakılacak olursa metin türleri açısından çocuklara çok da uygunluk göstermediği, ağır bir dil ve ağır konular seçildiği tespit edilmiştir. Dergide, didaktik metinler yerine öyküleyici metin türlerinin artırılmasının çocukların daha çok ilgisini çekebileceği söylenebilir.

Söz varlığı incelemesi yapan birçok çalışma literatürde yer almaktadır. 2010 yılında Tuğba Barutçu, “Çocuklara Kıraat (1881) Ve Sevimli Mecmua (1925) Dergilerindeki Çeviri Metinler Ve Dış Dünya Üzerine Bir İnceleme” isimli yüksek lisans tezi hazırlamıştır. İki derginin arasında dönemleriyle birlikte karşılaştırma yapmıştır. Çalışmasından elde ettiği sonuçlara göre, bilim ve teknolojiyle birlikte sanatsal konular her iki dergide de işlenmiştir. Vatan sevgisi, ideal çocuk tipi, kahramanlık ve macera, dostluk konuları Sevimli Mecmua’da; tabiat ve şehir mimarisi gibi konular ise Çocuklara Kıraat’ta merkeze alınmıştır. Her iki dergide de Avrupa ülkelerinden bahsedilirken İngiltere, Fransa, İsviçre, İtalya, Amerika gibi ülkeler teknolojideki ya da mimarideki ilerleyişleriyle sunulmuştur. Çocuklara Kıraat’ın çoğunlukla süslü, ağır diline karşın Sevimli Mecmua’da daha yalın bir söylemin söz konusu olduğunu belirlemiştir. Bu durumun Tanzimat Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi arasındaki dil kullanım farkını ortaya koyması yönüyle önemli olduğunu belirtmiştir.

2010 yılında Nazmiye Apaydın, “6. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde Talim ve Terbiye Kurulunun 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılında Türkçe derslerinde 6. sınıf seviyesinde okutulmasını tavsiye ettiği beş ders kitabında yer alan toplam 100 metindeki tüm sözcükleri değerlendirmeye almış, kitapların öğrencilere sözcük öğretiminde yeterli olup olmadığı ile ilgili bir çalışma hazırlamıştır.

Söz varlığı alanında yapılan çalışmalardan biri de “Türk çocuk edebiyatı üzerine bir söz varlığı çalışması: atasözleri” isimli makaledir. Talat Aytan, 2016 yılında yazdığı makalesinde modern çocuk edebiyatı alanında eser veren 11 yazarın (Mustafa Ruhi Şirin, Üzeyir Gündüz, H. Salih Zengin, Hüseyin Emin Öztürk, Gülten Dayıoğlu, Aytül Akal, Ayla Çınaroğlu, Mavisel Yener, Fatih Erdoğan, Sevim Ak ve Yalvaç Ural) yazmış olduğu 106 eseri, atasözlerini barındırması yönüyle incelemiş, çalışmasında toplam 67 atasözü kullanıldığını tespit etmiştir.

Bu çalışmada, metinleri oluşturan kelimelerin nicelik ve nitelik açısından değerlendirilmesi konusu araştırmacıların eğilmekte olduğu konulardan bir tanesidir. Bu çalışmaların fazlalaşması, dilimizin oldukça zengin bir yönü olan kelime hazinesine katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

Türk dilinin gelişimine fayda sağlama amacı güden araştırmacılar söz varlığı çalışmalarına daha çok eğilerek dilin zenginliğini daha fazla ortaya çıkarabilir, bu sayede dilin korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayabilirler.

Sürelî yayımlar; temel ders materyallerinin yanında yardımcı kaynak olarak kullanılabilmesi, öğrencilerin dil bilinci kazanmalarına ve öğrenim hayatlarına katkı sağlaması bakımından derslerde ve okul dışında kullanılacak önemli kaynaklardır.

Dilimizin söz varlıklarından olan deyimler, ikilemeler, kalıplaşmış ifadeler ve atasözleri çocuk dergilerinde, kitaplarında ve eğitim materyallerinde daha sık kullanılmalıdır ve hazırlanacak nitelikli çocuk edebiyatı eserleri ile bir yandan estetik zevk kazandırılırken öte yandan çocukların söz varlıkları da zenginleştirilecektir.

Kaynakça

Apaydın, N. (2010). 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aytan, T. (2016). Türk çocuk edebiyatı üzerine bir söz varlığı çalışması: atasözleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 210, 425-445.

Barutçu, T. (2010). Çocuklara Kıraat (1881) ve Sevimli Mecmua (1925) dergilerindeki çeviri metinler ve dış dünya üzerine bir inceleme. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kaptan, A. Y., & Sürmeli, K. (2011). Çocuk dergilerinde karşılaşılan tipografi sorunları ve çözüm önerileri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 183-197.

Kür, İ. (1991). *Türkiye’de süreli çocuk yayınları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi.

Okay, C. (1999). *Eski harfli çocuk dergileri*. İstanbul.

Över, S. (2013). “Çocuk Dostu” isimli eski harfli çocuk dergisinin yeni alfabe aktarımı ve incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Şimşek, T. (2011). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker.

Tanrıkulu, F. (2014). Medya okuryazarlığı bağlamında çocuk dergileriyle zenginleştirilmiş Türkçe dersinin etkililiği: bir eylem araştırması. *Doktora Tezi*, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Türk Dil Kurumu (2021). Türkçe güncel sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 15.11.2021)

Yalçın, A. & Aytaş, G. (2014). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, 8. Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık.